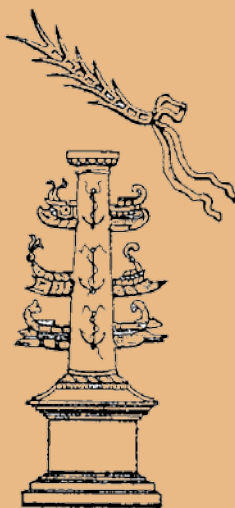

TIDSKRIFT
I
SJÖVÄSENDET

UTGIVEN AV
KUNGL. ÖRLOGSMANNASÄLLSKAPET

I
KARLSKRONA.

1939.

102:e årgången.

Häfte N:r 4

Årsberättelse i sjökrigskonst och sjökrigshistoria.

Avgiven vid KÖMS:s högtidssammanträde den 15 november 1938
av ledamoten kaptenen vid flottan *Östberg*.

(Forts. från häft. 3, sid. 155.)

Den 24 augusti ilandsattes under skydd av fartygsartilleri japanska trupper nord om Wusung-forten och kusten väst därom. Landstigningsplatsen var försedd med en mängd kulsputenästen, vilkas eld åstadkom stor manspillan bland de landstigande. Sedan japanerna framträngt så långt, att fartygsskanonerna ej längre kunde giva dem verksamt stöd, gick »Idzumo» jämte fem andra fartyg åter upp för Wangpu till koncessionen. De utsattes ånyo för häftiga bombanfall och för beskjutning från land — utan resultat. För att förhindra japanernas framträngande uppför Wangpu och Yangtse anordnade kineserna spärrar å dessa floder genom fartygsför-sänkningar. Vid Kiangyin sänktes sammanlagt c:a fartyg.

Den sista augusti intogos Wusung-forten, norr om Shanghai, och Paoshan, norr om Wusung. I början av september gingo kinesiska elittrupper till motanfall på Shanghai-fronten och Paoshan återtog. Den japanska framryckningen vid Shanghai avstannade i avvaktan på förstärkningar.

I mitten av oktober beräknades japanerna ha en miljon man i Kina, och fronternas sammanlagda längd beräknades till 150 mil.

I början av november igångsatte japanerna en kraftig offensiv kring Shanghai; tre divisioner landsattes vid Chapu på nordsidan av Hangchow-bukten ungefär 120 km nordost om Hangchow. Därigenom blevo de kinesiska ställningarna väst och syd om Shanghai, liksom de på högre stranden av

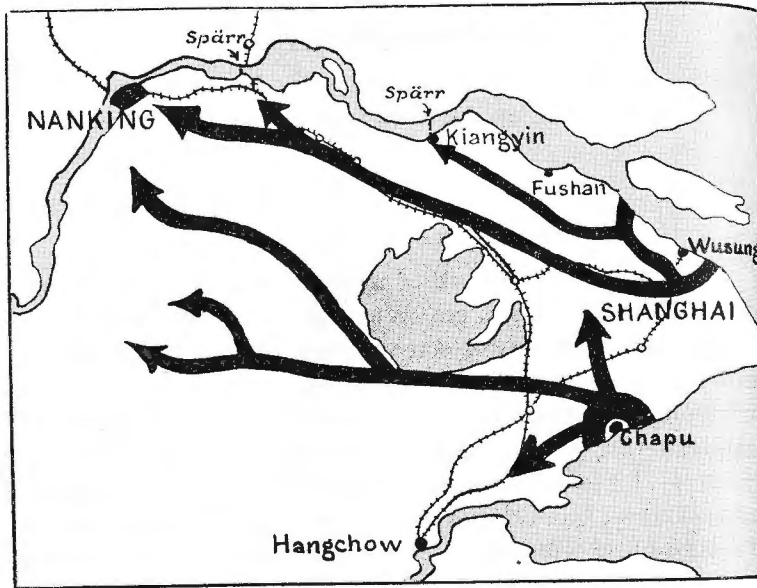

Fig. 4.

Wangpu, ohållbara. Shanghai måste därför — efter tre månaders hårda strider — uppgivas.

Den 16 oktober hade den kinesiska regeringen lämnat Nanking, mot vilken stad japanerna framträngde.

Den 10 november gingo japanska kanonbåtar upp till spärren vid Wangpu och förstörde en del av de djonger, som utgjorde denna spärr. Några dagar därefter erövrades tre kinesiska kanonbåtar ovanför spärren, vilken forcerats av två japanska kanonbåtar.

Kryssaren »Hai Chi» blev den 29 september vid Kiangyin skadad vid bombanfall och måste sättas på land. Några da-

gar senare sänktes eller skadades två kanonbåtar (»Yung Sui» och »Hai Chow») samt en torpedbåt vid samma plats. Den 12 december lyckades det tre japanska kanonbåtar och några minsvepare att forcera Kiangyin-spärren. Dagen därpå forcerades ytterligare två spärrar och japanska kanonbåtar nådde fram till Hiakouan, Nankings hamn. Samma dag intogs Nanking.

I slutet av december igångsatte japanerna en offensiv mot Hangchow, vilken stad intogs.

Den 22 september skadades Kinas två nyaste kryssare »Ping Hai» och »Ning Hai» liggande vid Nanking under ett bombanfall. »Ping Hai» sjönk. »Ning Hai», vilket fartyg måste sättas på land, erövrades den 5 september av besättningen på en japansk jagare. Även kanonbåten »Yat Sen» sänktes av bomber i närheten av Nanking.

Den 25 augusti förklarade chefen för III. flottan, amiral Hasegawa, området från Swatau i syd till en punkt c:a 100 distansminuter norr om Shanghai i blockad. Enligt förklaringar från japanska marinministeriet vore blockaden avsedd att förhindra transport av vapen m. m. till de kinesiska styrkorna vid Shanghai.

Den 5 september förbjöds all kinesisk sjöfart inom kustområdet av hela Kinas ostkust nord och syd om blockadområdet. De japanska marinmyndigheterna förbehöll sig rätt att preja alla handelsfartyg i kinesiska farvatten för att förvissa sig om deras identitet.

Operationerna inom blockadområdet utfördes av III. flottan, under det att övervakningstjänsten norr om Shanghai och sydväst om Swatau underställdes II. flottan under amiral Toshida.

Japanerna, besittande ett obesträtt herravälde på de kinesiska haven, anordnade snabbt stödjepunkter för utförandet av blockad- och övervakningstjänsten. En rad öar längs med

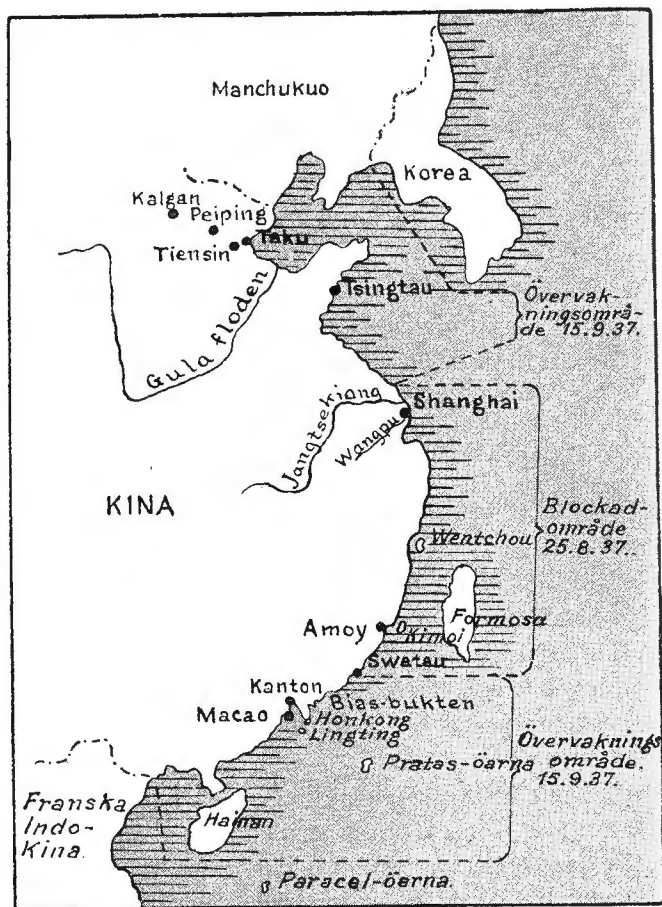

Fig. 5.

den kinesiska kusten besattes under hösten, nämligen: Paracel-öarna, Lingting och några andra småöar vid Hongkong och Macao, Pratas-öarna (sydost om Hongkong), Kimoi och Went-

chou. Beskjutning av Swatau samt upprepade flygangrepp mot andra sydkinesiska platser ägde även rum.

Vid en beskjutning av forten vid Boccatigris (syd om Kanton) sänktes kryssarna »Chao Ho», »Ying Swei» samt »Hai Chou».

Den kinesiska sjöfarten blev praktiskt taget lamslagen, varjämte det omfattande kinesiska fisket måste upphöra. Kineserna började lida brist på ammunition och oljor. Importen och exporten på Yangtse nedgick från juli till augusti månad med hälften och närmade sig i september nollpunkten. Icke blott Kina utan även det engelska Hongkong — vilket har ett rent kinesiskt uppland — berördes av den japanska blockaden. Därtill bidrog även, att järnvägsförbindelserna från Hongkong tidvis varit obrukbara genom japanska bombangrepp. (Skador på de kinesiska järnvägarna, förorsakade av bombanfall, hava emellertid anmärkningsvärt hastigt kunnat repareras.)

Den kinesiska regeringen hade såväl i London som Berlin gjort allvarliga föreställningar beträffande den japanska flottblockaden.

Den 11 oktober tillkännagav det japanska marinministeriet att följande antal kinesiska krigsfartyg sänkts, nämligen: sju kryssare, åtta kanonbåtar, en jagare, en minutläggare samt ett mätningfartyg.

Den japanska nordarmén fortsatte sin framryckning söderut, och natten till julafton överskreds Gula Floden.

Den 11 januari 1938 besattes Tsingtau, som utgör ändpunkten för järnvägen till Tsinan, av japanska marintrupper. Detta besittningstagande utgör ånyo ett exempel på hurusom japanerna kunnat välja landstigningspunkt var helst läget så fördrat. I Tsingtau's hamn hade kineserna anordnat spärrar,

vilka av japanerna undanröjdes, så att transportfartyg kunde inlöpa.

Tyska ambassadören i Kina gjorde i början av år 1938 försök att få till stånd fredsunderhandlingar. De villkor, som japanerna preliminärt uppställde för dessa, förkastades emellertid av Chiang Kai-chek.

I Japan ägde nu långvariga överläggningar rum mellan militära och civila myndigheter. Därvid fattades beslut om att kriget skulle fortsättas, och att japanska ambassaden i Kina skulle hemkallas. Någon krigsförklaring skulle dock ej utfärdas.

Från norr och söder trängde japanerna långsamt fram under tidvis starkt kinesiskt motstånd. I februari gällde kampen närmast besittningen av Lunghai-järnvägen, d. v. s. tvärbanan från hamnstaden Haichow över Suchow och Chengchow. De japanska operationerna avsågo därjämte att förena den norra och södra armén. I provinsen Shansi drevos kineserna tillbaka och i mitten av mars befann sig praktiskt taget hela provinsen i japanernas händer.

Den 14 maj erhöles förbindelse mellan de japanska nord- och sydarméerna. Den 20 maj besattes Suchow.

Den japanska framryckningen fortsatte, och den 6 juni erövrades Kaifeng, huvudstaden i provinsen Honan.

Den japanska blockaden och övervakningen bedrevs med all kraft. Nya landstigningar verkställdes vid Macao och Namtau (omedelbart väster om det brittiska området), vilka

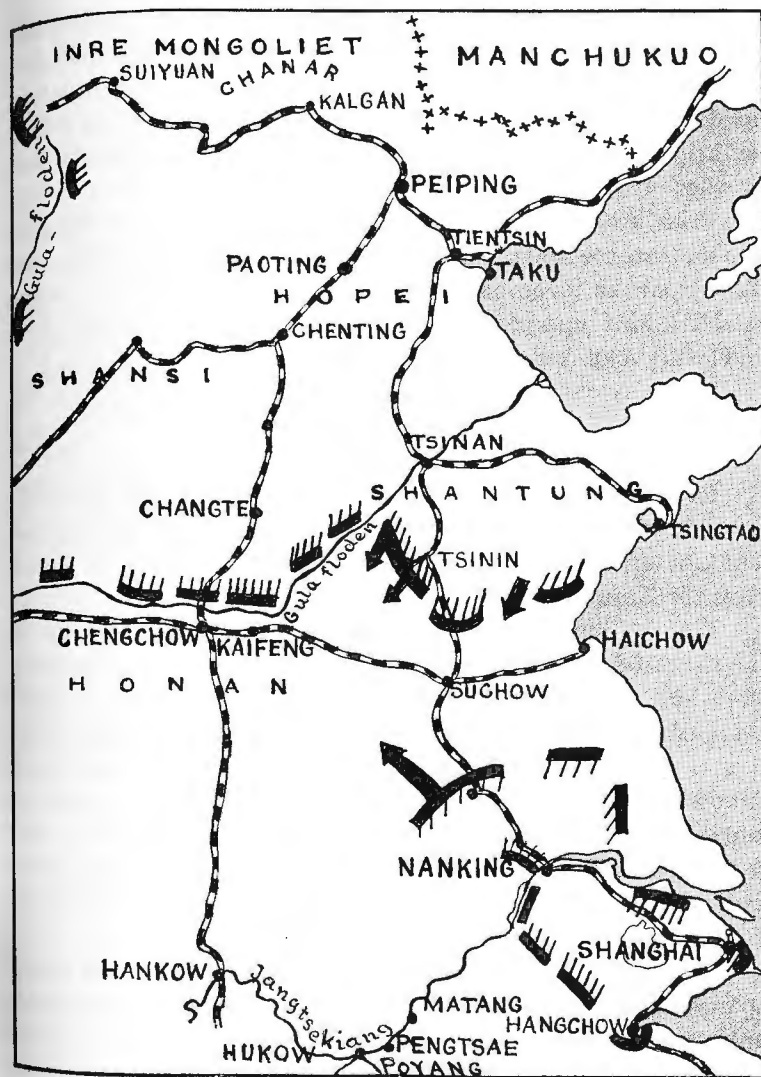

Fig. 6.

åbörstag dock voro begränsade och endast avsågo att anordna ytterligare stödjepunkter för övervakningen.

Den 10 maj utfördes under betäckning av artillerield från ett flertal fartyg landstigning på ön Amoy, och efter häftiga strider intogs öns huvudstad. Japanska marinministeriet meddelade att besittningstagandet verkställdes, enär stora mängder krigsmateriel för den kinesiska armén blivit införda denna väg.

Från kinesiskt håll har uppgivits, att kinesiska flygplan och motortorpedbåtar under maj månad med framgång anföllo japanska övervakningsfartyg. Dessa uppgifter liksom en del andra uppgifter om skador å japanska fartyg hava emellertid icke kunnat kontrolleras.

I mitten av juni förorsakade Gula Floden's och Yangtse's översvämningar en tids avbrott i arméoperationerna. Japaner och kineser beskyllde ömsesidigt varandra för att ha demolerat fördämningarna.

Den 26 juni landsatte japanerna trupper vid Matang på Yangtse's södra strand, där den kinesiska flodspärren angreps. Efter häftiga strider erövrades Matang den 30 juni. Några dagar därefter landsatte japanerna trupper vid Pengtsae längre upp vid floden Yangtse. Den 5 juli erövrade japanerna Hukow vid inloppet till sjön Poyang. Japanerna hade nu kontrollen över hela nedre delen av Yangtse, och stodo blott 15 mil från Hankow. Den 26 juli lyckades japanerna under medverkan av flottan att intaga den med stor häftighet försvarade staden Kiukiang.

Den vidare framryckningen fördröjdes genom ett ryskt-japanskt intermezzo, vilket förorsakade japanska truppkoncentrationer vid ryska gränsen. (Ryska styrkor trängde in på manchuriskt område, samt började anlägga förskansningar.) Sedan konflikten den 17 augusti bilagts — konflikten var förmodligen igångsatt av ryssarna för att lätta trycket för kineserna — fortsattes framryckningen med förnyad styrka mot Hankow's försvarslinjer. Denna stad intogs den 25 oktober.

Före Hankow's fall hade den kinesiska regeringen etablerats i Chungking, en stad långt upp vid Yangtse-floden.

I början av oktober igångsatte japanerna sin aktion mot *Sydkina*. Den 12 oktober verkställde japanerna en överraskande landstigning med c:a 35,000 man i Bias-bukten. (Som jämförelse kan nämnas, att det tyska landstigningsföretaget mot

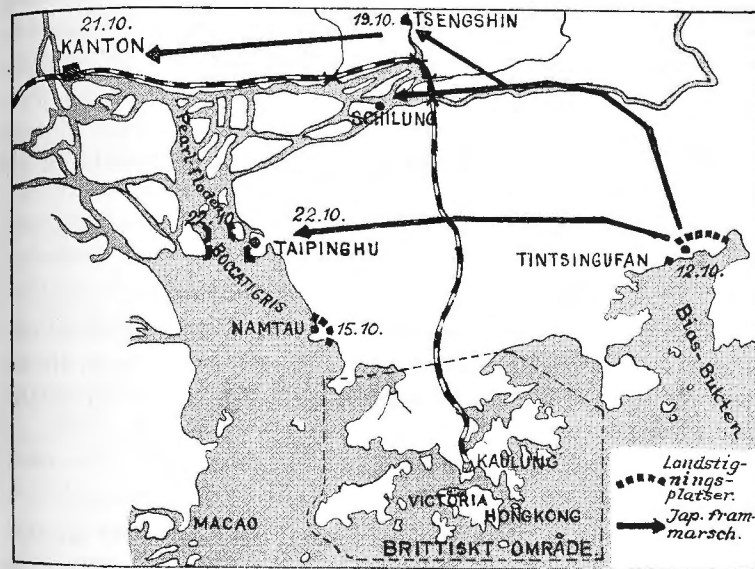

Fig. 7.

Ösel 1917 omfattade 23,000 man.) Landstigningen utfördes på synnerligen kort tid och med stor precision samtidigt på flera ställen. Den 15 oktober landsattes även en del trupper vid Namtau, vilka emellertid efter några dagar åter inskeppades. Redan 10 dagar efter landstigningen intogs Kanton. Samma dag beskötas de kinesiska befästningarna vid Bocatigris; trupper landsattes och befästningarna stormades. Vid intagandet av befästningarna på Pearl-flodens östra strand sam-

verkade de japanska marintrupperna med från öster (trupper från Bias-bukten) kommande armétrupper. Med Kantons fall hade japanerna erövrat den viktigaste kinesiska infartsporten för krigsmateriel, och den kinesiska arméns pulsåder hade avskurits. Den brittiska kronkolonien Honkong hade berövats sitt uppland. Möjligt är att den japanska krigsledningens beslut att utföra landstigningen var en direkt följd av Storbrianniens kapitulation i september under de då kritiska dagarna i Europa. Huruvida Kantons erövring blir anledning till ett sammanbrott i Kina återstår att se. Kinas geografiska konfiguration möjliggör nämligen import av materiel å andra vägar än över havet. Tänkbart är att transporterna på järnvägen från Indokina och på autostradan från Birma komma att giva anledning till ytterligare landstigningar, eventuellt vid Pakhoi (Tonking-bukten).

I slutet av oktober innehade Japan nominellt stora områden av Kina; stora styrkor höllos dock bundna inom de besatta områdena, där talrika kinesiska gerillaband opererade.

Den japanska inmarschen i Kina karakteriseras av operationer på de yttre linjerna, en strategi som påminner om den vid rysk—japanska kriget. De invaderande arméerna hava successivt insatts först i norr vid Peking, sedan vid Shanghai och därefter vid Kanton. Dessa operationer på de yttre linjerna möjliggöras genom att ständig kontakt förmedelst de moderna tekniska hjälpmedlen kan upprätthållas mellan de olika operationsgrupperna medgivande växelverkan mellan dessa.

Flottornas insatser uti kriget.

Den kinesiska flottans insats i kriget har varit obetydlig. Fartygen synas uteslutande hava anvisats defensiva uppgifter och använts som flytande batterier vid försvaret av olika hamnar eller flodspärrar. De två nyaste kryssarna »Ning Hai» och »Ping Hai» jämte två äldre kryssare stationerades på Yangtse. De fyra övriga kryssarna förlades till Kanton. Efter några månaders krig var flottan också praktiskt taget förintad. I vissa fall synas fartygen hava legat till ankars i trångt yatten, där de i avsaknad av luftvärnsartilleri eller dåligt sådant blivit sänkta genom bombanfall.

Beträffande de japanska sjöstridskrafternas verksamhet äro från japanskt håll endast få uppgifter offentliggjorda. Deras insats uti kriget har emellertid varit betydande, och utan den japanska flottans obestridda herravälde i de kinesiska haven hade överhuvudtaget fälttåget i Kina varit otänkbart. De omfattande transporterna av trupper och materiel från moderlandet har alltsedan krigets början ostört kunnat pågå under skydd av flottan. Hittills har intet japanskt trupptransportfartyg sänkts av det dock starka kinesiska flygvapnet.

Kina har mer och mer avspärrats från yttervärlden genom en successivt skärpt japansk blockad och övervakning av den kinesiska sjöfarten. För utövandets av denna kontroll hava japanerna besatt en rad öar och hamnar utanför Kinas kust som stödjepunkter för fartygen och de marina luftstridskrafterna, vilka senare i hög grad samverkat vid blockad- och övervakningstjänsten.

Vid kampen om Shanghai deltog fartyg och marina luftstridskrafter i verksam grad, liksom vid de japanska arméernas frammarsch efter Yangtse-floden och vid intagandet av Kanton.

För operationerna mot Kina hava japanerna med undantag av hangarfartygen använt nästan uteslutande äldre fartyg. Den moderna flottan har ostört kunnat bedriva sina övningar i egna farvatten.

Här nedan lämnas en sammanställning av hittills sänkta eller skadade kinesiska fartyg. Sammanställningen bygger på uppgifter från ett flertal källor, men är dock sannolikt ofullständig. Möjligen förefinnas även en del fel.

Uppgift å erövrade eller förstörda kinesiska fartyg.

- 14 sept. 1937: kryssarna »Ying Swei», »Chao Ho» samt »Hai Chou» sänkta utanför Kanton.
- 22 » » kryssarna »Ping Hai» sänkt och »Ning Hai» svårt skadad av bomber vid Nanking. »Ning Hai» togs av besättningen från en japansk jagare den 5 december.
- 25 » » kanonbåten »Yat Sen» sänkt av bomber vid Nanking.
- 29 » » kryssaren »Hai Chi» strandad vid Kiangyin.
- 29 » » två kanonbåtar tagna vid Taku.
- 30 » » en kryssare och en kanonbåt sänkta å Wangpu-floden.
- 2 okt. » kanonbåtarna »Yung Sui» och »Hai Chow» sänkta med bomber vid Kiangyin.
- 3 » » en torpedbåt av »Hupeng»-typen sänkt med bomber vid Kiangyin.
- 3 » » en kanonbåt strandad vid Kiang.
- 13 nov. » fyra kinesiska kanonbåtar tagna vid Wangpu-spärren.

Reflektioner.

Vid Japans igångsättande av de militära operationerna mot Kina förefanns risk för ingripande av andra sjömakter. Det labila läget i Europa samt förefintligheten av en stark japansk flotta minskade emellertid i avsevärd grad denna risk.

En stark flottas betydelse som ett politiskt maktinstrument har härmed klart framgått. Ehuru med en, relativt stor-

Storbritannien och även Amerika underlägsen flotta har Japan med sitt goda sjöstrategiska läge kunnat bortse från dessa makters ingripande. Medan Japan i kraft av sin flotta genomför sin expansionspolitik tvingas Storbritannien på grund av försummade rustningar att, trots alla fördrag och trots att stora intressen stå på spel, avstå från ett ingripande. Det är för visso ingen överdrift att påstå, att *den japanska flottan utgjort och utgör den sköld bakom vilken företaget mot Kina kunde igångsättas och fortfarande ostört kan pågå*. Men då Storbritanniens väldiga upprustningsprogram genomförts kan läget ändras. Tiden arbetar mot Japan.

Direkta anledningar för sjömakternas ingripande ha icke saknats. Här kan bl. a. anföras:

Den engelske ambassadörens sårande vid beskjutning från ett japanskt flygplan vid en bilfärd mellan Shanghai och Nanking den 25 augusti 1937;

bombardemanget av den brittiska kanonbåten »Ladybird» den 5 december 1937;

bombardemanget av samma fartyg den 12 december 1937 samt

bombardemanget av den amerikanska kanonbåten »Panay» den 12 december 1937.

Det kinesiska flyget, vilket åtminstone enligt svensk måttstock vid krigets början var mycket starkt, har icke kunnat förhindra att japanska sjöstyrkor förflytta sig utanför Kinas kuster och uppför Kinas floder, och att transportfartyg i en ständig ström inlöpa i kinesiska hamnar. Trots Kinas starka flygvapen, dess kustbefästningar och miljonarmé hava de japanska trupperna med flottans och flygvapnets hjälp trängt rakt in i Kina.

Det japansk—kinesiska kriget har visat att ett försvarssystem, som bygger på ett motstånd först sedan fienden kommer i land, kan bliva ödesdigert.

En läsvärd bok om sjökrigskonst m. m.

Av Kommendör *Aug. Giron*.

Utdrag ur italienske divisionsamiralen *Oscar di Giamberardino's* bok *L'arte della guerra in mare* (Sjökrigets konst).

(Forts. från häft. 3, sid. 175.)

Kap. 5. Materiel och personal.

Örlogsbaserna.

I underavdelningen »Anfall mot hamnar» i kapitlet om taktik hava vi redan antytt dels nödvändigheten av moderna örlogsbaser, i vilka örlogsfartygen kunna erhålla förnödenheter av alla slag, reparationer av materielen och vila för besättningarna samt dels, hurusom det nya hotet från luften försöker förhindra allt detta genom att utsätta baserna för våldsamma angrepp, som ända tills för några år sedan voro oförutsebara. Till de medel, som motsvarade det normala behovet enbart för sjöstriden, då fartygen kunde i all trygghet ligga i sina hamnar, måste man numera foga andra medel, på det att anfallen från luften må kunna mötas på möjligast effektiva sätt och på det att verkan av dessa anfall må kunna hållas inom rimliga gränser såväl beträffande fartygen som anläggningarna i land.

De befintliga baserna, liksom i regel alla hamnar, tillkommo på sin tid först och främst för att bereda fartygen ett säkert skydd mot vind och vågor. Därför anlades pirar och

öddämningar i väldig omfattning, då de naturliga förhållandena på lämpliga platser icke kunde skapa lugna och skyddade vattenområden, och man sparade icke på kostnaderna då det gällde att erhålla den önskade fullständiga tryggheten i hamn. Det gällde vidare att förhindra en fiende att forcera inloppen och anfälla fartygen inne i hamnen. Också för detta ändamål utfördes stora anläggningar, såsom kanonbatterier av olika kalibrar, kulsprute- och torpedbatterier, elektriska och andra förbindelseanordningar samt spärranordningar och ubåtsnät i de trängsta delarna av inloppet, allt detta utökadt med olika listigheter, som den defensiva tekniken hämtade från sinnrika vetenskapliga uppfinningar. Men man gjorde ännu mera. För att undgå en ständig bevakning från fiendens sida, utvecklade man kraftigt, förutom sjöfrontsbatterier och vidsträckta minfält i farvattnen utanför basen, ett rörligt försvar av överbattensfartyg, ubåtar och flygstridskrafter. I motsats härtill synes skyddet mot det alltmera växande hotet från luften icke ha blivit lika väl tillgodosett som skyddet mot anfall från sjön, ity att de talrika luftvärnsbatterierna och de spridda grupperna av tunga kulsprutor ävensom de luftvärnet tilldelade jaktplanen icke äro tillräckliga för sitt ändamål. Särskilt nattetid, men även vid fullt dagsljus, har man icke säkra medel för att stoppa svärmarna av bombplan och anfall från torpedplanen. Det är därför nödvändigt att allvarligt sörja för anskaffning av ett effektivt passivt skydd för fartygen och för örlogsbasens viktigaste anläggningar.

Alla de förnämsta örlogshamnarna anlades på en tid, då det kraftigaste medlet att förstöra dem ännu icke fanns till. Och enär de tillkommo i förvissningen att ett gott yttre försvar var nog för att erhålla det fullständigaste lugn på det inre vattenområdet, äro såväl fartygens förtöjningsplatser som anläggningarna i land numera alltför koncentrerade och motsvara endast kraven på bekväma förbindelser och förenklade förhållanden. Och dessutom, där de icke redan existerade, hava vidsträckta och folkrika samhällen uppstått på hamnbrinkarna, varjämte man där installerat alla slags ex-

peditioner och kontor, som hade kunnat placeras bättre på annat håll, i mindre hotade centra. Att radikalt omändra allt detta är kanske omöjligt, men det är nödvändigt att icke begå samma misstag, när man måste anlägga nya baser, vilka böra givas ett krigsverktygs avklädda, stränga och enkla karaktär. I varje fall borde alla sådana särskilt viktiga anläggningar, av vilkas säkerhet örlogsbasens effektivitet beror, antingen anordnas under jorden eller under pansarskydd. Också för fartygen skulle liknande anordningar vara behöfliga, så att dessa kunde erhålla fullständig trygghet under hamnliggandet och vilotiden. För det förgångnas mentalitet kan detta märkliga krav förefalla mycket överdrivet och att vara frukten av en futuristisk fantasi, men morgondagens verklighet kommer utan tvivel att tvinga oss att gripa oss an med en radikal lösning av problemet. I motsatt fall hotar detsamma att lägga hinder i vägen för sjökrigföringen just i själva dess fasta stöddepunkter, som skulle möjliggöra bästa möjliga utnyttjande av de geografiska förhållandena och medgiva de lämpligaste strategiska operationerna.

Som en tankeställare kan det vara lämpligt att taga i betraktande det sakförhållandet, att man för att skydda sig mot havets våldsamhet har anlagt och anlägger pirar och fördämningar med stor motståndskraft och för enorma kostnader; samt att det icke skulle vara ologiskt att göra betydande ekonomiska uppoffringar för andra skyddsåtgärder, ägnade att kunna motstå det nya, icke naturliga utan mänskliga våldshot, som kommer från luften. Det är sant, att luftkriget nu breder ut sig över hela det nationella området och träffar alla de viktigaste sårbara punkterna, som innehålla för folkets liv och för krigsmaktens stärkande oundgängliga resurser, men även om man medger, att anläggningar av ifrågavarande slag kunna placeras på annat håll, är det tydligt, att intet annat mål för luftanfall är så uppfyllt av betydelsefulla organ och alltså är så lätt att utsätta för störningar från luften som just örlogsbaserna.

Den flotta, som lyckats att i sina örlogsbaser effektivt

skydda, om icke annat, de sårbaraste fartygen, eller de lätta fartygen och u-båtarna, och som bringat i säkerhet viktiga förråd och expeditioner, kommer härigenom att vinna en stor fördel över den motståndare, som nöjt sig med att skydda sina örlogshamnar uteslutande med ett luftvärn av kanoner och kulsprutor.

På sina håll gör man noggranna beräkningar rörande basernas större eller mindre avstånd från den sannolike motståndarens flygcentra, och, i det man grundar sina beräkningar på redan överträffade aktionsradier med full bomblast, underkänner man vissa baser och förlitar sig på andra litet mera avlägset liggande sådana. Man nöjer sig därvid med en marginal på några hundratals mil för att garantera, om icke annat, en mindre täthet i luftanfallen och således en mindre sannolikhet för att sårbara viktiga mål skola träffas. Men de distanser, man räknat med, äro redan överkomliga för moderna flygplans aktionsradier samt komma att bliva det alltmera inom en nära framtid, allt under det att dessa distanser tvärtom medföra en bestämd nackdel för fartygen, vilka varje gång måste konsumera en del av sin aktionsradie för att komma till stridsplatsen, dit de måhända alltid komma för sent. Såsom vi, i fråga om fartygen, ha framhållit det felaktiga i att förlita sig enbart på hög fart såsom skydd mot alla slags vapen, så böra vi helt förkasta det indirekta avståndsbegreppet såsom universalmedel mot lufthotet, vilket förtätas mer och mer över örlogsbaserna.

Emedan konstruerandet av örlogsbaser, som kunna motsvara sitt ändamål, blir en alltmera bjudande nödvändighet, måste man undanröja den allmänna tendensen hos flottans män att sätta sig emot beviljandet av medel för anläggningar i land i ändamål att bara bygga så många fartyg som möjligt. Det förefaller som om den, vilken vill giva en stor del av tillgängliga medel till anläggandet av moderna örlogsbaser, skulle synda mot en helig princip av sjömilitär etik, men man tänker icke på, att den känslömma reaktionen mot ett sådant riktigt förslag icke är annat än ett avlägset och långtansfullt eko

från segelfartygsmentaliteten, d. v. s. den epok, då fartygen voro föga bundna av baser och kunde stanna ute på månads-långa kryssningar utan att komplettera förråden annat än då och då med livsmedel och vatten. Men många år ha gått sedan dess, och erfarenheten säger oss, vad som redan förefaller klart för varje logisk hjärna i fråga om en modern flottas behov, nämligen att utan välbelägna, välförsedda och, framförallt, väl tryggade örlogsbaser kan man icke tänka sig att med framgång föra ett sjökrig.

Personalen.

Krigsmaktens personal, som kommer från folkets stora massa, kan icke undgå att hava samma dygder och brister, tankar och passioner, önskemål och svagheter som samhällets övriga medlemmar. Utan tvivel mildras de ursprungliga egenkaperna delvis genom den yrkesmässiga utbildningen och den militära uppfostran, men trots alla kloka och ihärdiga strävanden att grundligt omdana personalen, överföras alltid nationalkaraktärens förtjänster och fel till krigsmakten samt bildas den verkliga huvudbeståndsdelen i dess styrka eller dess svaghet.

I de länder, som styras av auktoritära regeringar, vilka sörja för folkets utbildning enligt de sundaste nationella traditioner och vilka, i det de taga det oroliga världsläget med i beräkningen, icke bannlysa tanken på krigets oundviklighet ur sin livstro, är det möjligt att erhålla soldater icke enbart till sken och utseende, men djupt övertygade sådana av rätta sorten. Att icke förneka den egna nationens historia, utan tvärtom erkänna plikten att fortsätta densamma i det egna folkets sammanhållande anda, betyder att också acceptera kriget, icke såsom ett avskytt gissel, utan såsom en okuvlig gudomlig lag, som man med stolt och manlig själ måste underkasta sig. Detta erkännande av den oavbrutna hjältemodiga fortsättningen uppväcker, särskilt hos den för alla äldre

känslor öppna ungdomen, tjusningen hos vapnen, den o begränsade fosterlandskärleken, det klara accepterandet av uppoffringen samt en oerhörd beundran för krigisk storhet.

Vad särskilt flottan beträffar, så är dess personal utmärkt, när nationen har en bestämd förståelse för sjön, som kan härleda sig från avlägsna traditioner eller ur en ny vilja att skaffa sig övermakt i världen. Denna förståelse för sjöväsendet blir starkare, när den näres av minnena från närliggande stora erövringar, gjorda under segerrika sjökrig. Sålunda hyser exempelvis i Storbritannien hela folket en verklig passion för sin egen oövervinneliga flotta, som icke endast har grundat imperiet, utan också genom sitt ihärdiga och duktiga arbete har vidmakthållit detsamma i full trygghet under århundraden, ständigt utökat det och ännu i dag skyddar det enbart genom sin närvaro. Alla engelsmän hava kärleken till flottan i blodet, de följa med intresse sjömilitära frågor, känna i grund sin flottas beskaffenhet, dela dess bekymmer och dess förhoppningar samt veta vad de kunna förvänta sig av sjöförsvaret.

Ett folk, som vänder sig mot sjön med sådan klarsynthet och förståelse, ger utan tvivel åt flottan en utmärkt personal, som icke beklagar sig över de uppoffringar och ledsamheter, vilka äro ofrånkomliga på ett så vidsträckt och opålitligt element, utan i stället känner sig stolt över att tillhöra en verkligt överlägsen flotta, som kan upprätthålla nationens makt bortom dess naturliga gränser, på de stora världsvägarna.

I jämnhöjd härmed kan det folk stå, som återupplivar ännu äldre traditioner, som vill återvinna den förlorade tiden, som inser havets betydelse för sin egen uppgång samt sänder sina bästa söner att kämpa till sjöss.

Om man återgår till den icke avlägsna tiden för segelflottorna, så finner man att av besättningen framför allt fördrades, att den skulle kunna snabbt manövrera seglen och så-

ledes vara sammansatt av goda sjömän, vana vid sjömanslivet mödor och besvär. Handhavandet av vapnen var på den tiden mycket enkelt och kunde på kort tid bibringas även den fåkunnigaste och minst begåvade rekryt. Handelsflottan, vilken även den seglade, tillhandahöll folk, som redan var sjövant, emedan det då för tiden var brukligt att på handelsfartygen i egenskap av skeppsgossar ombordtaga också unga pojkar, vilka då de i tjugårsåldern inkallades till militärtjänst, redan voro utmärkta sjömän. Utbildningsarbetet ombord var begränsat till att disciplinera dem, att med hela besättningen inöva snabba manövrer, som icke brukade förekomma på handelsfartygen samt att drilla dem i vapnens bruk. Å andra sidan var tjänstetiden lång, så att underbefälet kunde utväljas bland de äldre av besättningen, vilka voro lämpliga därtill och önskade kvarstå i tjänst.

Med ångmaskinens införande, stridsavståndens ökande, lavettagens komplicerande, uppfinnandet av undervattensvapnen samt installerandet av elektriska apparater m. m. ombord blev utbildandet av besättningarna svårare och mera invecklat. Handelsflottan kunde förutom de utmärkta sjömännen från segelfartygen, tillhandahålla även några eldare, men säkert icke maskinister, artilleri- och torpedspecialister m. fl. vilka måste utbildas i lämpliga skolor. Utbildningen av värnpliktig personal var ännu möjlig, när den långa tjänstetiden medgav några månaders uppehåll i de olika utbildningsstadierna. Men fartygen fortsatte ständigt att fyllas med komplicerade maskiner: hydrauliska och elektriska motorer för artilleriet m. m., invecklade eldledningsinstrument, motor-maskinerier av allt större mäktighet, gående upp från några få hundratal hästkrafter till många tusen, lätta vattenrörpumpar, ömtåliga och svårskötta, radiotelegrafi, hydrofoner, motorbåtar o. s. v. Undervattensbåten medförde i sin tur en ny komplikation. Så småningom blevo den specialutbildade tekniska personalens uppgifter av större betydelse än sjömannens i allmänhet. Det blev sålunda nödvändigt att mångdubbla skolorna, i land som ombord, för att bibringa den erforderliga

utbildningen, varvid man alltjämt begagnade sig av värnpliktig sjöfolk, varifrån man visserligen icke fick de oundgängliga specialisterna, men i alla fall män, som voro mer eller mindre vana vid sjön. Av de två nödvändiga utbildningsformerna, den sjömansmässiga och den tekniska, behövde man endast ägna sig åt den senare, när den förstnämnda redan i det civila livet blivit slutförd hos flottans värnpliktiga.

I fortsättningen började också denna fördel med flottans värnpliktiga att bliva mindre kännbar, när goda sjömän blevo allt sällsyntare alltefter som de seglande handelsfartygen försvunno, efter att länge ha överlevat den första ångfartygsperioden. På segelfartygen funnos alltjämt en stor del ynglingar, vilka på grund av sin hurtighet väl lämpade sig för tjänstgöring i riggen under det att man på ångfartygen föredrog äldre manskap, som hade större praktik och med större förtroende kunde sättas att sköta motorer och andra maskiner.

Den värnpliktiga personalens användbarhet började sålunda att bliva tämligen begränsad, och det blev nödvändigt att, åtminstone i fråga om vissa specialister samt i och för rekryteringen av underbefälet, tillgripa frivillig anställning. Man försökte att erhålla mycket unga rekryter, i ändamål att uppfostra dem till sjömän och på samma gång giva dem erforderlig teknisk utbildning.

I alla mariner, vilka baserat sin personalorganisation på värnplikten, uppstod omedelbart efter världskriget en verklig kris, emedan man av politiska skäl nästan överallt hade avkortat tjänstetiden alltför mycket och följaktligen icke disponerade tillräcklig tid för en god skolutbildning, som också medgav en lämplig tids praktisk tjänstgöring ombord på stridsfartygen. Å andra sidan uppkom i och med utvecklingen av de lättare fartygstyperna en långt gående uppdelning av de olika flottornas totaltonnage, och på de mindre enheterna var det icke alltid möjligt att låta rekryterna handledas av lämplig instruktionspersonal. Nödvändigheten att ofta använda specialister på självständiga befattningar medförde kravet på att dessa skulle besitta större tekniska insikter samt en

avsevärd pålitlighet och pliktrohet. För att ytterligare förvärra situationen uttunnades den årliga värnpliktskontingen- ten alltmera på grund av bristen på ungt sjöfolk, så att man måste utsträcka inskrivningen vid flottan också till vissa ka- tegorier arbetare, som hade föga eller ingen förbindelse med fartyg. De kvalitativa bristerna blevo sålunda under flera år än mer komplicerade genom kvantitativa brister, som tvinga- de till en ständig omflyttning av personalen för att från fall till fall försöka möta de mest tvingande personalkraven.

Det är i en flotta nästan absolut nödvändigt att hava fasta besättningar på fartygen, då den invecklade organisationen på ett örlogsfartyg blir effektiv endast ifall var och en känner till och är väl utbildad för sin särskilda befattning ombord, så att besättningen kan åstadkomma ett harmoniskt och en- hettligt arbetsresultat. De värnpliktiga, med sin korta tjänste- tid, voro ombord utbildade för var sin bestämda uppgift på fartyget, men då en värnpliktig förflyttades till annan tjänst- göringsplats, blev det nödvändigt att ge honom nya instruk- tioner och en ny utbildning.

Som en följd av denna situation hava flera mariner ge- nomgått en period av begränsad effektivitet. Den första på- tagliga följen av personalens kvalitativa och kvantitativa knapphet har varit maskinernas reducerade verkningsförmåga och de ständiga haverierna, som icke endast förorsakade en snabb förslitning av materielen och för långa perioder förkla- made fartygen utan också blevo anledning till en enorm ök- ning av underhållskostnaderna för flottans fartyg. Bespa- ringarna på personalkontot överskredos sålunda kraftigt av utgifterna för materielen, varigenom man med ett skadligt pen- ningslöseri icke åstadkom annat än en fortlöpande och farlig försvagning av sjöförsvaret.

Man fann botemedlet för dessa abnorma förhållanden i en delvis återgång till frivillig anställning, som för övrigt har sina svårigheter och svagheter.

Varje yngling, som tar frivillig anställning, önskar natu- rligtvis att bli befördrad och därigenom efterhand förbättra

sin ställning, samt att, om också inte precis finna marskalksta- ven i sin ränsel, åtminstone kunna bliva underofficer och ef- ter lång tjänstetid få rätt till pension. Men antalet underoffi- cerare är alltid begränsat, under det att deras långa tjänstetid minskar det årliga rekryteringsbehovet och därmed också möjligheterna till befordran vid unga år.

I den italienska flottan hade vi tills för få år sedan fri- villiga med sex års anställningstid, vilka, efter att ha genomgått vederbörliga skolor ombord och i land, avsågos för befordran till underofficer. Oberoende av dessa anställdes andra frivilli- ga, med till fyra år minskad anställningstid, med en mera sum- marisk utbildning i andra skolor, med befodringsmöjligheter- na begränsade till korpralsgraden samt med rättighet till en penningpremie vid avskedet. Men den samtidiga befintlighe- av två sorters frivilliga skapade en skadlig dualism, motsva- rade icke ett sunt rättsbegrepp och knappast flottans behov av god personal. Utvalda element av de frivilliga med avskeds- premie voro tvungna att taga avsked efter fyra års tjänstetid, under det att underlägsna element från de till underofficers- befordran avsedda frivilliga fingo kvarstå för att vinna dylik befordran. Det blev därför bestämt att sammanslå de båda rekryteringsformerna, så att samtliga fingo en första anställ- ningstid av fyra år: de bästa korpralerna kunna nu vid slutet av sin anställningstid begära att få kvarstå samt kunna få sin anställning förlängd till sex år för att tävla om befordran till närmast högre grad.

Den blandade rekryteringen, med frivilliga och värnplik- tiga, ger goda möjligheter att få reservpersonal, men har också sina olägenheter, bland vilka märkes samlevnaden ombord av manskap från de båda rekryteringskällorna, som i flera av- seenden måste utbildas gemensamt, vilket visserligen är nöd- vändigt för de värnpliktiga men onödigtvis anstränger de fri- villiga.

Flottan har vidare en måhända alltför långt driven spe- cialisering av sin personal, vilken, om den också väl motsva- rar de komplicerade förhållandena ombord, har medfört be-

hovet av alltför många yrkesgrenar. Eftersom några av dessa ha en fåtalig personal och andra en stor mängd därav, uppkommer en oundviklig olikhet i befordringsmöjligheter, som på ett deprimerande sätt påverkar moralen hos de mindre gynnade. Dessa, som måste lämna tjänsten efter den första anställningstidens slut, se hurusom en del kamrater, som tydligen äro mindre dugliga än de själva, medgivas kvarstå i tjänst uteslutande därför att de tillhöra en mera gynnad yrkesgren, där behovet av befordrade är större. I själva verket och oaktat vad de blivit meddelade vid anställningstagandet, tänka de frivilliga alltid på befordringsmöjligheterna och kunna icke finna sig i att bli hemskickade trots duglighet och gott uppförande. Det är visserligen sant, att industriföretagen antaga och avskeda sina arbetare alltefter arbetstillgången och sina egna förtjänstmöjligheter, men varken ynglingarna eller deras familjer kunna övertygas om, att också Staten kan göra på samma sätt i ett militärt företag. Man måste därför försöka att förena företagens och individens intressen, vilket icke är någon lätt sak. Å andra sidan kan man icke konstruera en maskin med säker verkan utan att noggrannt beräkna materialets olika motståndskraft, och på samma sätt kan man icke skapa en god och pålitlig militär organisation utan att noggrant sörja för de olika elementens moraliska egenskaper.

De bästa ynglingarna, de som äro begåvade med en sund ambition, hålla i själva verket mera på galonerna än på avlöningen, särskilt då de måste förtjäna den sistnämnda genom att stanna kvar i den blygsamma korpralsgraden, med successiva nyanställningar. Utan möjlighet till befordran är hela tjusningen i det militära livet fördunklad och kvar blir endast en snöd materiell förmån, som endast kan locka beräknande, tvivlande och egennyttiga individer, vilka kunna vara utmärkt nyttiga på grund av sina tekniska insikter, men av vilka man icke skapar de ivriga, modiga och entusiastiska besättningar, som erfordras för att kämpa och vinna seger.

På grund av den ständigt alltmera invecklade beskafterheten av de maskinella anordningarna ombord och deras sköt-

sel börja alla de större marinerna helt tillgripa frivillig anställning. Även den italienska flottan, som för närvarande har en sådant förhållandevis litet frivilliga, nämligen $\frac{1}{3}$ gentemot $\frac{2}{3}$ i de franska och japanska flottorna samt uteslutande frivillig anställning i de engelska och amerikanska flottorna, borde utöka sina frivilliga till åtminstone $\frac{2}{3}$. Med den kvalitativt lämpligaste personalen erhåller man också den fördelen, att man kan minska numerären, emedan men då kan hålla fartygens besättningslistor så mycket lägre samt med en mindre personal numerär hålla flottan i än bättre krigsberedskap. Men, å andra sidan, ju mera men ökar antalet frivilliga och kvarhåller dem längre i tjänsten, desto mera minskar man reserverna, varför man skulle behöva hålla flottan nästan mobiliserad i fredstid. Detta skulle utan tvivel leda till betydligt ökade övningskostnader, som i stort sett komme att kompenseras av bättre underhåll och högre verkningsgrad hos materielen, och alltså av besparingar på andra håll i budgeten, förutom vissheten att äga en örlogsflotta som är färdig för omedelbar användning.

Man måste komma ihåg, att en uteslutande på tekniken grundad militär organisation, sådan som flottan, även om den är fulländat organiserad, vid mobilisering kommer att få sin effektivitet nedsatt på grund av den starka inblandningen av oövad och utbildad personal. En del av de sjökommenderande specialisterna måste förflyttas till andra i beredskap varande eller upplagda fartyg eller också till tjänstgöring i land, därigenom lämnande luckor, som icke med säkerhet kunna effektivt fyllas med inkallad personal.

Men innan man ökar anställandet av frivilliga, måste man radikalt lösa alla därmed förknippade organisatoriska frågor.

I och för rekryteringen bör man taga i beräkning egenskaperna hos de ynglingar, som nationen kan tillhandahålla, både ur teknisk yrkessynpunkt och ur moralisk sådan, samt studera bästa sättet att ombilda dem för flottans bruk, genom skolor, uppfostran och övningar, för att få den personal, som man verkligen behöver, d. v. s. dugliga militärer samt sjömän

med motståndskraft mot sjön, besvärligheterna ombord och sjölivets olika förhållanden. Man måste därför utbilda män med den solida, lugna och kallblodiga karaktär, som kräves även i de enklaste befattningar, på det att var och en må kunna säkert fullgöra den uppgift, som blivit honom anförtrodd, utan att behöva ständig övervakning. Sådan kan nämligen icke alltid verkställas ombord, där man ofta måste handla självständigt under mångahanda svårigheter, i slutna rum, utan noggrann kännedom om vad som sker på andra håll därutaför. Fartyget måste, för att kunna röra sig, strida och flyta, kunna påräkna ett konstant, uppmärksam, skickligt och säkert arbete av samtliga medlemmar av besättningen.

Tydligt är det icke möjligt att giva alla frivilliga den blygsamma befordran, som de hoppas på. Å andra sidan motsvara de tidsbegränsade anställningar med avskedspremie, som förekomma i den italienska och i flera andra stormaktsmarinerna, i verkligheten icke sitt ändamål. Det råder nämligen en ohjälplig dissonans mellan tjänstens krav och framtiden för de frivilliga, som icke bliva befordrade utan tvingas att efter vissa år återgå till det civila livet och börja lära på nytt vid en ålder, då övriga icke-militärer i allmänhet redan hunnit skaffa sig ett mer eller mindre säkert levebröd. Där det finns en totalitär regering, såsom den fascistiska italienska, är det icke svårt att för de goda element, som med goda vitsord ha tillbringat 6 eller 8 år i flottan, finna en lämplig utkomst i andra grenar av statstjänsten eller också i de statsunderstödda industrierna, där man måste ha erfaret och säkert folk. Såsom man redan gör i olika utländska marinerna för att bibringa militärerna kunskaper och kompetens för civilianställning, kan man anordna särskilda kurser ombord och i land, lämpligt organiserade för att bibringa utbildning såväl för fortsatt militäranställning som för civilianställning, detta så mycket hellre som för den långtjänstgörande personalen fortsatta och långa utbildningskurser i militära ämnen icke äro nödvändiga också mot slutet av tjänstetiden.

Den, som under långa år har tjänat fosterlandet i den

av samma sjömilitära tjänsten, har rättighet att icke bli lämnad vind för våg, så mycket mera som han överallt representerar ett dyrbart element, disciplinerad, motståndskraftig, besjälad av fosterlandskarlek och plikt känsla.

För att flottans omfattande organisation, i vilken också icke sjömilitära kårer ingå, skall kunna fungera regelbundet, utan avbrott och hinder, är ett fortlöpande och noggrann studie nödvändigt för att få den erforderliga personalen att motsvara kraven icke blott hos den nuvarande flottan, utan också hos den, som man kan förutse för den närmare framtiden. Därför böra nybyggnadsplanerna för fartygen och för anläggningar i land föranleda omedelbara åtgärder för att anställa, utbilda och öva erforderlig personal samt fördela densamma alltefter dess tjänsteförhållanden. Att utesluta någon av dessa åtgärder skulle innebära att försumma något, som borde vara förberett med stor omsorg och beräkning, samt att vid föga lämplig tidpunkt befinna sig inför nödvändigheten att improvisera otillräckliga botemedel och att famla från den ena kompromissen till den andra.

Det är en känd sak att skapandet av en flotta och dess sättande i krigsdugligt skick tar i anspråk en tid, som för icke-fackmännen synes vara överdrivet lång. För att få ett stort krigsfartyg fullt stridsberett, från studier, ritningar, anskaffning och bearbetning av materialet, konstruktion, godkännande och prov, krävas flera år, vartill måste läggas den tid, som erfordras för att organisera och öva besättningen. Andra enheter kunna färdigställas på kortare tid, men i varje fall måste de kvantitativa och kvalitativa fordringarna på personalen förutses i god tid, innan man besluter sig för att bygga nya fartyg eller anläggningar i land. Om man vill ha dugligt folk, berörligen inpassade i personalorganisationen, måste man först tänka på dem och sedan på den materiel, åt vilken de skola skänka liv. På grund av den vid flottan ännu mera än vid övriga försvarsgrenar komplicerade specialiseringen, är det vid flottans krigsförberedelse icke nog med att pröva och åter pröva de medel, som man har, samt leva för dagen. Man

måste, med konstant logiskt tänkande och kontrollerad fantasi, ständigt gå bortom den bestående verkligheten och dess gränser, som redan synas så vidsträckta, till den framtida verkligheten, som, även om den för den okunniga och ouppmärksamma massan förefaller dunkel, icke är så för de skarpa och övade intelligenserna.

Kap. VI. Konsten att föra befäl.

De moraliska egenskaperna.

Man säger ofta, att hos officeren är viljan viktigare än kunskaperna eller också, att karaktärsegenskaperna ha större värde än intelligensen och bildningen. Utan tvivel äro de moraliska egenskaperna oundgängliga, som göra honom skickad att föra befälet över andra män, men effekten av desamma ökas ju mera han besitter en klar och upplyst kännedom om de organisatoriska och operativa begreppen. Och av den beundransvärda föreningen av bildning och moraliska egenskaper uppkommer den fullständiga förmågan att leda olika avdelningar av krigsmakten i fred och krig.

Låt oss nu göra en kort och summarisk undersökning av de moraliska egenskaperna, negativa och positiva, för att få en uppfattning om vad som är skadligt eller gynnsamt för en officers auktoritet.

Vi skola icke uppehålla oss vid dessa män, som icke äro lämpade att leva tillsammans med andra och ännu mindre att vara deras ledare, på grund av sin pessimistiska och tvivlande inställning, sin benägenhet att förtala sin nästa, sin oförmåga att erkänna och värdera andra människors förtjänster samt att tillbringa stunder av sinneslugn, glädje och hänförelse. Dyliga individer äro samhällets gissel och äro därför olämpliga

för det militära livet och för befälsposter, de äro tvärtom de verkliga disciplinfördärvarna, som varje sund organism oönskvärdt bör avlägsna.

Ett synnerligen skadligt lyte hos en officer är tvivelsutan lätthet till vredesutbrott, emedan detta kommer honom att förlora all värdighet och att hemfalla åt en förnuftsstridig oresonlighet. Det förefaller då, som om ett hopkrupet, osynligt och vilande djur plötsligt rusar upp och vrålar, krampaktigt och karrande, med händerna knutna, käkarna hopknippta, ansiktsmusklerna sammandragna och mödosam andhämtning. Vart har sinnets lugn, anletets klarhet och förnuftets avvägda tagit vägen?

Man tror, att vreden är en sorts kraftig motor för handlingen; men om något är den en motor utan regulator, utan tyglar, utan bromsar, som rusar i tomgång och icke frambringar annat än buller. Vreden är alltid den häftiga reaktionen mot en nedslagenhet och således en svaghet, och den är aldrig resultatet av verklig styrka. Även historiens största män grepos av vredesmod just under tillfälliga svaghetsmoment, och de kunde kallas stora just emedan dylika moment voro sällsynta och emedan reaktionen till jämvikt var stark och säker. Vreden, den må vara föranledd av en motiverad eller omotiverad irritation, utgör alltid ett tecken på den svaghet, som heter bristande inre jämvikt.

Emedan grundvalen för all militär styrka ligger i förmågan att offra sig själv, har den, som icke har denna ädla förmåga, kommit på fel plats. Alla de, som arbeta för att erhålla materiella fördelar eller för att få belöningar, utmärkelser eller snabbare befordran, som äro mästare i ögontjäneri och som bedrägligt söka skaffa sig fördelar på andras bekostnad äro utan tvivel de sämsta militärerna. Soldatens heder följger honom att tjäna ärligt, osjälviskt och med en hög känsla av pliktuppfyllelse. En officerskår förtjänar detta namn, då alla äro nära förenade i ett gemensamt ideal, för vil-

ket de offra alla materiella fördelar, då de äro såsom bröder i en sträng orden, som icke medgiver andra förtjänster än vilja, kunskaper, förmåga och hängivenhet utan kompromisser. Därför bör »sterebermetoden», som förstör det goda kamratskapet, icke uppmuntras, som om den vore en nyttig form av tävlan, utan den måste obevekligt krossas.

De moraliska egenskapernas betydelse för det fulländade utövandet av befäl ålägger varje officer, som känner det höga ansvaret för sin uppgift, att med uppmärksamhet och ihärdighet ägna sig åt självuppföstran. Å andra sidan kan endast en stark karaktär motstå krigets tragedi samt uthärda dess skakningar och intryck utan att få sin sinnesjämvikt så störd, att han antingen förlorar kontrollen över händelserna och människorna eller blir så deprimerad, att han blir frånvarande och passiv. Sålunda kan själva uppföstran, förutom att göra officeren mäktig att möta det stora äventyret, giva honom ett kontinuerligt intresse för sitt yrke och för att fullkomna sig i detsamma samt hålla fram för honom nödvändigheten att förvärva de höga dygder, som äro oundgängliga för en befälhavare.

De, som förstå att tillägna sig de förnämsta militära dygdena, komma att med lätthet kunna utöva sitt befäl, men alldeles särskilt, om deras fullkomliga personliga osjälviskhet blir uppenbar och de alltid handla i en ädelmodig anda. De underlydande äro visserligen tysta men också stränga domare, vilka i sitt hjärta fördöma var och en, som fått en hög uppgift utan att ha motsvarande förtjänster, förmåga eller moraliska resning, men som också äro känsliga för varje positiv egenskap hos sin befälhavare. Viljekraften allena, i saknad av ett klart intellekt och ljuset från en ädel känsla, kan visserligen påtvinga dem en formell disciplin, som de kanske i sitt inre uppröras över, under det att redan djärvheten gör intryck på dem, enär de då veta, att befälhavaren riskerar åtminstone lika mycket som de själva. Modet talar vidare med omedelbar våltalighet till varje människa, till enkla såväl som invecklade naturer, till de ödmjuka såväl som de stolta, samt rycker

dem med sig med exemplets makt och eggjar dem till de mest andrandsvärda ansträngningar.

Den kalla plikt-känslan är kanske till en början mindre suggestiv, då den icke är en påtagligt dynamisk egenskap, utan snarare kan liknas vid en klippa, som uppväcker beundran för sin styrka och motståndskraft, utan att skapa någon entusiasm. Men då den som är trogen sin plikt-känsla, så småningom visar, att han dagligen med oförändrad uppriktighet gör en frivillig uppoffring, födes ett eko av sympati i allas hjärtan.

När en befälhavare sedan av ryktet utropas till hjälte, förvandlas hans underlydandes hörsamhet till hängivenhet, ertighet, passion, yra. Man kan icke förvåna sig över, att han då kan våga sig på det mest vågsamma, egga sina följeslagare till de djärvaste handlingar och vinna de mest omstörtande segrar; det är nämligen just på grund av sina hjältars viljestyrka som mänskligheten alltid har fullbordat de stora sprången i historien.

I varje fall är det icke möjligt att med framgång leda en militär organism, som till sitt mål har snabb och våldsam handling, förmedelst expeditjonsarbete, som degraderar den till samma nivå som varje annan stillasittande och vanemässig administration. De verkliga bristerna i en militär organism avslöja sig icke vid en samvetsgrann och minutiös granskning av order och rapporter, emedan de ligga utanför dessa och just i den verksamhet, vilken icke framgår som resultat av den stillerade prosan i expeditjonshandlingarna. Den, som lyckas frigöra sig från slaveriet under skrivbordet, detta det moderna livets tortyrinstrument, som vill reducera också krigaren till en blek dubbelböjd larv; den, som anförtror åt sina medhjälpare allt det löpande arbetet och frigör sin kropp för att giva den möjlighet att röra sig samt frigör sin hjärna för att giva den möjlighet att tänka, han förstår, att han höll på att försumma det verkliga och väsentliga fältet för sin verksamhet.

Då kommer väl annat arbete att påläggas honom, men ett arbete av den art, att det ger honom möjlighet att verkligen leda det hela.

Vilken en högre officers uppgift än är, så bör han sköta sitt expeditjonsarbete på ett förståndigt sätt, så att han fortfarande vara en handlingens man. Att då och då återgå till sitt yrkes praktiska utövande är icke nog för att bli av med de dåliga vanorna; ty om han är alltför van att sitta vid skrivbordet, kommer han att åt den praktiska tjänsten giva en byråkratisk prägel samt mångfaldiga skrivelser, direktiv och order samt sätta upp kilometerlånga rapporter, som kunna värderas efter vikt. Överallt, dit en sådan man kommer med sin skrivbordsmentalitet, samlas en flod av instruktioner, promemorior, avhandlingar, rapporter, skisser, planer, ritningar och tabeller, med den påföljd, att vid varje liten operation de underlydandes arbete icke så mycket består i utförandet av själva operationen som desto mera i det komplicerade förberedande skriveriet och de oavbrutet på varandra följande rapporterna. Det torde icke krävas mycken bevisning för att klargöra, att detta måste bannlysas och att en operation bör anbefallas med några rader med en Tacitus' ordknapphet och innehållsrikedom. Endast då man nödvändigtvis måste meddela resultaten till icke på platsen varande personer kan man göra en sammanfattning av det hela, som vinner i värde ju kortare den kan göras.

Den, som har det höga ansvaret att stå i spetsen för marinen bör försöka att icke hålla den stillastående och överksam utan i ständig framåtgång mot täten av utvecklingen, varvid han bör komma ihåg, att idéerna och medlen, om de icke befinna sig i en snabb och beständig utveckling, komma att vara föråldrade redan i handlingens ögonblick. Ändamålet med örlogsflottan är dess krigiska användning, som visserligen kan erhålla moralisk inspiration från det förgångna, men förberedes i avseende till såväl personal som materiel i det närvarande samt framför allt kan ifrågakomma i en icke för-

bestämbar framtid, då allting måste motsvara högheten hos det uppställda målet genom modernitet hos medlen och effektivitet hos operationsplanerna.

Men av chefen för marinen begär man ännu mera.

Alla organisatoriska frågor kunna icke få sin slutgiltiga lösning, enär ekonomiska begränsningar alltid lägga hinder i vägen härför. De yngre, som alltid betrakta frågorna från en abstrakt synpunkt, förvåna sig ofta över, att man icke vidtager alla erforderliga åtgärder, att man icke ersätter i viss mån föråldrade maskiner med nya, att man icke genast utnyttjar nya uppfinningar, att man icke ökar personalen, icke bygger de fartyg, som synas nödvändiga, samt icke snabbt anlägger erforderliga örlogsbaser. Chefens ställning är mycket svår, just därför, att han icke kan göra allt som skulle behöva utföras utan inom budgetens begränsning ständigt måste utvälja de lämpligaste kompromisserna. Av hans omdöme beror därför marinens effektivitet, och att ha tillmätt en faktor större betydelse än en annan kan komma att avgöra framtida segrar eller nederlag.

Att vara ledare för människor.

Konsten att föra befäl är huvudsakligast konsten att leda människor i materiellt, intellektuellt och moraliskt avseende, och det är det svåraste som finns, det, som ger de mest beundransvärda resultaten, det som givit berättigande åt den överlägsna ställning, som ständigt i livet och i historien intagits av de största ledarna, de stora mästarna i konsten att leda människor.

Det finnes ett slags suggestion, som utgår från den, vilken är verkligt överlägsen i avseende på intelligens, bildning, yrkeskicklighet, vilja, moral, tankekraft och skarpsinnighet; men den verkligt medryckande kraften är alltid exemplet,

ja, ju anspråkslösare de underlydande äro, desto mera söka de imitera sin befälhavare och bliva alltefter modellen apatiska eller energiska, blyga eller djärva, nervösa eller lugna, tvivlare eller entusiaster.

Förutom att begagna sig av denna suggestiva kraft, bör den, som anförtrötts ett hedrande befäl, ständigt sysselsätta sig med sina underlydande samt försöka att utveckla och låta komma till nytta alla de goda anlag, som finnas hos var och en av dem.

De yttre formerna, som äro oundgängliga för ett militärt samfunds värdighet, äro säkerligen av stor hjälp för befälsföreningen, emedan denna stränga enhetlighet i klädsel och uppträdande befriar den kollektiva organisationen från obundna och oöverlagda uttryck för enskilda viljor samt därmed från många anledningar till missnöje och oro; men för att detta icke skall bliva blott ett yttre sken måste arbetet på utvecklingen av den personliga moralen skapa en solid grundval för de yttre formerna, så att dessa förbytas i en yrkesmässig kärlek till ordning och disciplin. Från officerens sida kan vana att överbringa sin vilja med ett torrt kommandoord, som framkallar ett giv-akt och en säker åttlydnad, få honom att tro, att det icke behöves någonting mera, och att han kan hålla sig tillknäppt inom värdigheten av sin höga grad samt visa sig inför sina underlydande såsom en rytande gudom, sträng och oförsonlig, som gör sig gällande endast genom befallningar, förebråelser och bestraffningar. Detta enkla sätt att uppfatta sina skyldigheter som befälhavare ger säkerligen icke något gott resultat, särskilt icke vid flottan, där gott samförstånd icke blott är nödvändigt, utan oundgängligt, om tjänsten skall kunna bliva harmoniskt utförd genom allas samverkande arbete. På ett fartyg är ibland den tekniska skickligheten hos någon simpel sjöman, som arbetar isolerad i någon avlägsen del av det stora skrovet, en direkt anledning till framgång och till trygghet; man kan därför icke behandla denne man såsom om han icke ägde någon egen förmåga eller personlighet

utan endast vore en enhet i den stora massan, likadan som alla de andra.

Ett klokt värdesättande av alla mänskliga intressen, vare sig civila eller militära, vägleder befälhavaren mot ett handhavande av rättvisan, som icke är stelt och alltför formalistiskt, utan klarsynt, och varförutan en organism saknar verklig stadga och livskraft. Med orätt gör man gällande, att rättvisan inom militärväsendet måste vara summarisk och snabb för att förhindra att man alltför hårfint fördjupar sig i skälen för och emot. Tvärtom, det är ingen riktig rättvisa, som icke söker utröna de innersta orsakerna till begångna fel och försummelser och som nöjer sig med att konstatera endast deras yttre beskaffenhet. För att rättvisan verkligen skall göra skäl för namnet bör den grunda sig på en djupgående och klar utredning av den brottsliga handlingen; och om det är nödvändigt att handla snabbt betyder det, att domaren måste vara ännu mera värdig sin höga uppgift, då han icke har tid att noga genomtränga allt och överväga detsamma. Han bör därför icke endast försöka att upptäcka det onda, som ibland endast existerar till skenet, men bör också erkänna och värdera det goda, eller åtminstone de förmildrande omständigheterna, som kanske icke visa sig med all tydlighet. Han skulle stå på höjden av sin uppgift, om han med upphöjd opartiskhet vore i stånd att på samma gång vara sträng och välvillig, vilket icke är en främmande företeelse, utan ett återsken från en högre rättvisa. Verkligt orättvis är den av naturen illvillige pessimisten, som trampar på den fallne, endast därför att denne av en tillfällighet halkat omkull, liksom även den, vilken strängt bestraffar förövaren av en obetydlig förseelse, som aldrig kommer att återupprepas, emedan den icke är ett utslag av mannens normala karaktär. I dylika fall bör befälhavaren uppträda såsom den stränge fadern, men icke såsom en känslolös maskin, som obevekligen sliter sönder var och en, som råkat fastna i dess kuggjul.

[I allvarliga fall och under utomordentliga omständigheter

är det riktigt att tillämpa rättvisans hela stränghet, och om man då åberopar en välkänd lagparagraf, som är lika sträng mot alla, även om det skulle gälla den som tillämpar densamma, kan ingen klandra saken, och den brottslige kan inför truppen straffas som ett varnande exempel för alla. Då och då har en tydligt välförtjänt och högtidligen ådömd bestraffning en hälsosam inverkan på massan, liksom också en öppet vidtagen åtgärd av mildhet eller ännu bättre en akt av rättvisa till förmån för en man i ledet. Därav skapas hos alla den förvissningen, att det hos befälet existerar en omutlig värdesättning av varje mans rättigheter.

Att skipa rättvisa är en befälhavares högsta företrädesrättighet, ja till och med i allmänhet en människas högsta uppgift. Ryktet att vara rättrådig är vidare det, som djupast rör själen hos manskaper, som alltid hungrar efter rättvisa. Trajanus' ädla gestalt överglänser sedan århundraden tillbaka allt annat i människornas minne, icke så mycket för hans krigiska bedrifters skull som därför, att han blivit symbolen för mildhet och rättvisa i förening med makt.

